

Received: 2025/1/26

Accepted: 2025/11/25

from 23 to 49

Masoumeh Javaher

Neshan

Master of Philosophy of Education
, Department of Educational
Sciences, Faculty of Literature
and Human sciences, Malayer
University, Malayer, Iran.
masoumehjavaherneshan@gmail.com

Mohammad Sharif

Tahirpour

Assistant Professor, Department
of Educational Sciences Faculty of
Literature and Human sciences,
Malayer University, Malayer, Iran.
(Corresponding Author)
taherpour@malayeru.ac.ir

Abbass Khakpour

Associate professor, Department
of Educational Sciences, Faculty
of Literature and Human sciences,
Malayer University, Malayer, Iran.
khakpour@malayeru.ac.ir

Keywords:

Connection with the Qur'an,
Qur'anic upbringing, emotional
and psychological tranquility,
economic prosperity, cultural
advancement.

Exploring the Effects of Developing a Close Relationship with the Holy Qur'an from the Perspective of Female Seminary Students

Abstract

This study investigates the profound influence of cultivating a close relationship with the Holy Qur'an on female students enrolled in Islamic seminaries. Employing a qualitative methodology within a descriptive phenomenological framework, the research seeks to delineate the lived experience of these students. Participants were selected via purposive criterion sampling, based on eligibility and willingness to participate. Data collection was conducted using semi-structured interviews, continuing until theoretical saturation was achieved, resulting in a final sample of 38 participants. Data analysis was performed using thematic coding, incorporating both selective and axial coding stages. To verify reliability, the inter-coder agreement method was utilized, yielding a coefficient of 0.78. Validity was ensured through participant review and comparison with existing scholarly literature. The findings revealed eight overarching (selective) themes: 1) Individual Spiritual Development; 2) Individual Cognitive–Behavioral Transformation; 3) Qur'an-Oriented Family Life; 4) Qur'an-Centered Education; 5) Qur'an-Based Political Outlook; 6) Qur'an-Based Economic Perspective; 7) A Qur'an-Centered Society; and 8) Qur'anic Culture. These themes encompass various sub-dimensions, including emotional and psychological tranquility, self-actualization, behavioral improvement, moral refinement within the family, academic achievement, enhanced political consciousness, economic fairness, and the promotion of social justice.

چکیده

این پژوهش به بررسی آثار اُنس با قرآن کریم از دیدگاه طلاب حوزه علمیه خواهران پرداخته است. پژوهش از نوع کیفی و با رویکرد پدیدارشناسی توصیفی انجام شد. برای انتخاب مشارکت‌کنندگان از نمونه‌گیری هدفمند از نوع معیاری (تشخیص پژوهشگر و اعلام آمادگی طلاب) استفاده شد. برای گردآوری اطلاعات از مصاحبه نیمه‌ساختارمند استفاده شد و مصاحبه‌ها تا مرحله اشباع داده‌ها ادامه یافت؛ به همین رو حجم نمونه نهایی را ۳۸ مشارکت‌کننده تشکیل داد. اطلاعات حاصل از مصاحبه‌ها با استفاده از شیوه تحلیل مضمون کدگذاری (کدهای گزینشی، کدهای محوری) طبقه‌بندی و تحلیل شدند. قابلیت اعتماد کدهای محوری استخراج شده از طریق توافق بین کدگذاران بدست آمد که ضریب توافق ۰/۷۸ را نشان داد. مضامین استخراج شده از طریق اخذ دیدگاه مشارکت‌کنندگان و مقایسه با فرایندهای موجود در پیشینه پژوهش اعتباربخشی شد. یافته‌های این پژوهش، شامل کدهای گزینشی و کدهای محوری است؛ کدهای گزینشی شامل ساحت معنوی در بعد فردی، شناختی_رفتاری در بعد فردی، خانواده قرآنی، نظام آموزشی قرآنی، سیاست قرآنی، اقتصاد قرآنی، جامعه قرآنی و فرهنگ قرآنی است. برای هر کدام از کدهای گزینشی به ترتیب کدهای محوری همچون آرامش روانی، رشد و تعالی، کسب بینش صحیح، تغییر رفتار و ...؛ خوش اخلاقی در خانواده، تربیت نسلی پاک و ...؛ موفقیت تحصیلی، جهت‌دهی فرهنگی و ...؛ ارتقاء بینش سیاسی، رعایت حق الناس و ...؛ پیشگیری از مشکلات اقتصادی، رونق اقتصادی، عدالت اقتصادی و ...؛ کار گروهی، عدالت اجتماعی، و ...؛ رشد فرهنگی و ...؛ استخراج شده است.

معصومه جواهرنشان

دانش‌آموخته فلسفه تعلیم و تربیت، گروه علوم تربیتی، دانشگاه ملایر، ملایر، ایران.

masoumehjavaherneshan@gmail.com

محمد شریف طاهرپور

استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه ملایر، ملایر، ایران، (نویسنده مسئول).

m.s.taherpour@malayeru.ac.ir

عباس خاکپور

دانشیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه ملایر، ملایر، ایران.

khakpour@malayeru.ac.ir

واژگان کلیدی:

اُنس با قرآن، تربیت قرآنی، آرامش روانی، رونق اقتصادی، رشد فرهنگی.

انسان معاصر، تحت تأثیر تبلیغات رسانه‌ای گرایش بیشتری به بعد مادی و مصرف‌گرایی پیدا کرده است و به نوعی در این زمینه با هم رقابت می‌کنند، رقابتی که منجر به اضطراب و افسردگی به دلیل مقایسه مداوم خود با دیگران، در فضای مجازی می‌شود. این انسان غرق در دنیای متکثر ارتباطات و فضای مجازی، به نوعی نسبت به انس با قرآن و تربیت معنوی و دینی خود، دچار غفلت و بی‌توجهی شده و گرایش به انس منفی، یعنی تبعیت از خواهش‌ها، تمایلات نفسانی و دنیوی پیدا کرده است. به علاوه، دستاوردهای عقلی و علمی هم با نظر به آثار مثبتی که برای انسان و حل مشکلات او در طول تاریخ داشته‌اند؛ به دلیل عدم نگاه جامع به انسان، افراط و تفریط در نظریه‌پردازی و ناتوانی در تزکیه انسان، توانایی تأمین سعادت دنیوی و اخروی انسان را ندارند. پس انسان، نیازمند هدایتی بالاتر از منابع معرفت بشری، برای غفلت‌زدایی و رسیدن به کمال است. منبع این هدایت والاتر، قرآن کریم است؛ که انسان از طریق انس، اُلفت، هم‌سخنی، هم‌نشینی، محبت و وابستگی به قرآن کریم می‌تواند از این منبع هدایت به قدر وسع و تلاش خویش، برای رسیدن به کمال برخوردار شود. زیرا قرآن کریم یک سفره‌ای است که خدای تبارک و تعالی به وسیله پیغمبر اکرم در بین بشر گسترده است که تمام بشر از این سفره به مقدار استعداد خویش استفاده کند. به عبارت دیگر، این سفره همگانی است و طوایف مختلف (فقها، عرفا، حکیمان، سیاستمداران، مردم عادی) از آن استفاده می‌کنند. انگیزه نزول این کتاب مقدس و انگیزه بعثت نبی اکرم برای این است که این کتاب در دسترس همه قرار بگیرد و همه از او به اندازه وسع وجودی و فکری خودشان استفاده کنند (امام خمینی، ۱۳۸۷، ج ۱۴، ص ۳۸۷).

همچنین، قرآن کتاب هدایت است و برای تفکر و تدبر و تذکر انسان‌ها نازل شده است (مکارم‌شیرازی، ۱۳۷۴، ج ۲۲، ص ۴۹۱). قرآن شایستگی آن را دارد که برای تمام عالم مایه یادآوری، موعظه و تذکره باشد. اما در مقام فعلیت تنها کسانی از آن متذکر می‌شوند که خودشان هم بخواهند بر صراط حق، مستقیم و پایدار باشند و بر عبودیت حق و طاعت او استوار بمانند» (طباطبایی، ۱۳۷۴، ج ۲۰، ص ۳۶۱). قرآن به عنوان بهترین و مطمئن‌ترین راه انس با حضرت حق تعریف شده است (عاشوری، ۱۳۸۴). قرآن کتابی است برای انسان‌سازی، در تمام مراحل که انسان طی می‌کند، قرآن در همه مراحلش دعوت دارد و راه دارد. و تمام قصه‌هایی که در قرآن نقل شده است - گاهی هم تکرار شده است، برای این بوده است که مسئله اهمیت داشته است - این قصه‌ها راهنمای مردم بوده است و برای تهذیب بوده است. قرآن کتاب دعوت است و کتاب اصلاح یک جامعه است (امام خمینی، ۱۳۷۸، ص ۴۳). پس سعادت فرد و جامعه در گرو عمل به دستورات قرآن، به عنوان ره‌آورد بعثت پیامبر اکرم است.

خداوند متعال درباره انگیزه بعثت و انگیزه تلاوت قرآن می‌فرماید: «هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَ يَزَكِيهِمْ وَ يَعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ وَ إِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ» (جمعه: ۲). امام خمینی^(ب)، در تفسیر این آیه بیان می‌دارند: انگیزه بعثت، نزول وحی است و نزول قرآن است و انگیزه تلاوت قرآن بر بشر این است که تزکیه پیدا بکنند و نفوس مصفا

بشوند از این ظلمات، حجاب‌ها، شیطان باطن، خودبینی‌ها، طغیان نفس، آلودگی‌ها و هواهای نفسانی که در آنها موجود است تا این که بعد از این که مصفا شدند، ارواح و اذهان آنها، قابل این بشود که کتاب و حکمت را بفهمند (امام خمینی، ۱۳۸۷، ج ۱، ص ۳۸۸). پس کسانی که می‌خواهند محتوای قرآن را (نه صرف صورت ظاهری آن) درک کنند و چنان باشند که با هر قرائت، به مرتبه‌ای بالاتر صعود نمایند و با هر تلاوت، به مبدأ نور و مقام اعلیٰ نزدیک‌تر شوند، باید بدانند که این امر محقق نمی‌گردد مگر با برداشته شدن حجاب‌ها؛ تا بتوان این نور را آن‌گونه که هست - و به اندازه‌ای که انسان شایستگی ادراک آن را دارد - دریافت کرد (امام خمینی، ۱۳۷۸، ص ۱۳۸). اما اگر نفوسی تزکیه، تصفیه و تربیت نشده، نفوسی که از شیطان باطن و طغیانگری رها نشده‌اند؛ در هر صحنه‌ای اعم از توحید، معارف الهی، فلسفه، فقه و فقاہت، سیاست، وارد بشوند، خطر این‌ها بر بشر، خطرهای بزرگ است. به علاوه، باید کسانی که می‌خواهند در این عالم تربیت کنند دیگران را، قبلاً خودشان تزکیه شده باشند، تربیت شده باشند و کسانی که بر انسان می‌خواهند زمامداری کنند اگر بخواهند که طغیان نکنند و کارهای شیطانی نکنند باید تزکیه کنند خودشان را و بعثت برای همین است که همگان را تزکیه کند (امام خمینی، ۱۳۸۷، ج ۱۴، ص ۳۹۱). پس انسان در پرتو تربیت قرآنی، به کمال والای خود می‌رسد، زیرا قرآن منشأ کمال بشر است (امام خمینی، ۱۳۸۷، ج ۱۰، ص ۵۳۰).

با توجه به نقشی که قرآن، در تربیت انسان به سمت کمال دارد، بانظر به خلاء پژوهشی موجود در این زمینه و یافته‌های پیشینه تحقیق، بررسی آثار اُنس با قرآن کریم ضروری به نظر می‌رسد. براین اساس، سؤال اصلی این پژوهش، بررسی آثار اُنس با قرآن کریم، در ابعاد فردی، خانوادگی، آموزشی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی از دیدگاه طلاب حوزه علمیه خواهران است.

۲- تعریف مفاهیم

اُنس: انس در لغت ناظر بر خوگرفتن، همخویی، همدمی، خرمی؛ آرام، آرامش، اثر جمال حق در قلب بنده (عمید، ۱۳۸۹، ص ۱۷۹؛ معین، ۱۳۸۶، ج ۱، ص ۲۰۴)؛ آرام یافتن به چیزی و نرمیدن از آن (دهخدا، ۱۳۷۷، ج ۳، ص ۳۵۴۷) اُلْفَت و محبّت که خلاف تنفّر و بی‌محبّتی است (راغب‌اصفهانی، ۱۳۷۴، ج ۱، ص ۲۱۴). با توجه به آنچه بیان شد، اُنس ناظر بر عشق و علاقه پیوسته به قرآن کریم است، به نحوی که باعث تغییر بینش نسبت به انسان و جهان هستی شود، و منجر به تهذیب نفس، آراستگی به فضایل اخلاقی و کمال‌انسانی شود.

آثار: نشانه‌ها، علامات، چیزها که از کسی بر جای ماند (دهخدا، ۱۳۷۷، ج ۱، ص ۷۲). نشان‌ها، نشانه‌ها (معین، ۱۳۸۶، ج ۱، ص ۳۵).

قرآن: قرآن کتابی است خواندنی باید آن را خواند و در معانیش دقّت و تدبّر نمود. همان خواندن سبب تسمیه این کتاب عظیم به این نام است. چنان که خود قرآن، به خواندن آن کاملاً اهمیت می‌دهد: «وَ أَنْ تُلُوا الْقُرْآنَ» (مُل: ۹۲)؛ «وَ رَتَّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِلاً» (مزمّل: ۴) (قرشی‌بنایی، ۱۴۱۲، ج ۵، ص ۲۶۲). اما هدف از این خواندن قرآن، آراسته شدن به فضایل اخلاقی و هدایت به صراط

مستقیم است.

تربیت: با نظر به ریشه تربیت از ماده «ر ب ب» و مفهوم ربّ و ربوبیت؛ تربیت ناظر بر شناخت خدا به عنوان ربّ یگانه انسان و جهان و برگزیدن او به عنوان ربّ خویش و تن دادن به ربوبیت او و تن زدن از ربوبیت غیر. عنصر اصلی این تعریف ناظر بر شناخت، انتخاب و عمل به فرامین الهی است (باقری، ۱۳۹۷، ج ۱، ص ۶۱).

۳- پیشینه پژوهش

تأثیر جسمی و روانی: رسیدن به حالت آرامش (صادقی، ۱۴۰۳؛ سادات طاهری، ۱۴۰۱)؛ شفا دهنده دردها و کاهش دهنده اضطراب (احمدحسین، ۱۴۰۰)؛ ارتقاء سلامت روان (عارفیان، کجیاف، ۱۴۰۰)؛ پاکی روح و جسم (نقیب‌زاده‌جمالی، ۱۳۹۹)؛ پخش صوت قرآن قبل از برگزاری امتحانات، در حدود ۲/۵ دقیقه می‌تواند سطح اضطراب دانشجویان را کاهش دهد (حمایمی ابرندآبادی و همکاران، ۱۳۹۹؛ حیدری، شهبازی، ۱۳۹۴). استفاده از موسیقی طبیعی تلاوت قرآن کریم، از طریق سیستم‌های بصری و چندرسانه‌ای، عاملی برای رسیدن به آرامش، رفع کسالت، خستگی، افسردگی، استرس و ایجاد آرامش و نشاط است. زیرا قرآن کریم یکی از ملایم‌ترین و سبک‌ترین موسیقی‌های موجود در طبیعت است که از منبع ناب وحی سرچشمه گرفته و با نظر به قدرت برتر آن نسبت به سایر موسیقی‌ها، از انبوه رنج‌های جسمی و روحی جلوگیری می‌کند (Khan & et al, 2010). همچنین، با نظر به این که قرآن کریم دارای نوعی موسیقی درونی است که هنگام تلاوت قرآن توسط قاریان بیشتر هویدا می‌شود؛ و برای مسلمانان، این صدا عمیقاً معنوی است و به عنوان یکی از بزرگ‌ترین معجزات قرآن توصیف شده است؛ براین اساس پیامبر اکرم می‌فرمایند: شخصی که قرآن را با صدای خاموش تلاوت می‌کند مانند شیشه عطر است که درب آن بسته است؛ اما فردی که با صدای بلند قرآن را تلاوت می‌کند مانند شیشه عطر است که درب آن باز است. پس تلاوت قرآن توسط شخص بیمار یا برای شخص بیمار اثر شفابخشی مستقیم بر شخص بیمار دارد؛ همچنین گوش دادن به تلاوت قرآن کریم با کاهش فشار خون، ضربان قلب کندتر و شل شدن عضلات صاف همراه است (Babamohamadi & et al, 2015). بر اساس تحقیقات موجود، تلاوت قرآن می‌تواند به عنوان یک درمان غیردارویی مفید برای کاهش اضطراب مورد استفاده قرار گیرد (Ghiasi & Keramat, 2018). همچنین تلاوت، مطالعه و گوش دادن به قرآن کریم، در درمان بیماری‌های مختلف مؤثر است و باعث آرامش روحی و ثبات عاطفی می‌شود و قطعاً به مسلمان انرژی و قدرت مقابله مؤثر با مشکلات را می‌دهد. به علاوه آرامش و سکون هنگام تلاوت قرآن کریم، باعث تقویت سیستم ایمنی و افزایش مقاومت آن در برابر بیماری‌های روانی و جسمی می‌شود (Gameel, 2021). همچنین گوش دادن، تلاوت یا حفظ قرآن، بر افسردگی، اضطراب، پارامترهای فیزیولوژیک، کیفیت زندگی و کیفیت خواب تأثیر مطلوبی دارد (Che Wan Mohd Rozali & et al, 2022). مداخله قرآنی در پنج مجموعه از بیماری‌ها و شرایط استرس، اضطراب، افسردگی، سرطان و درد، از جمله درد هنگام زایمان، بیماری قلبی و کما، بهبودی قابل توجهی را نشان داد (Ranjbaran & Abdekhoda, 2022). همچنین، تلاوت و

گوش دادن به قرآن می‌تواند به عنوان یک درمان غیردارویی مفید برای کاهش اضطراب، استرس و افسردگی به‌کار رود (Moulaei & et al, 2023).

تأثیر تربیتی: تأثیر تربیتی تلاوت قرآن کریم ناظر بر ایجاد و ازدیاد ایمان، ترک گناه و توبه به درگاه ربوبی (صادقی، ۱۴۰۳)؛ اصلاح و تربیت فرد براساس عمل صالح، استحکام افزایش ایمان و شکل‌دهی به شخصیت انسان (احمدحسین، ۱۴۰۰)؛ ارتقاء کیفیت زندگی و عواطف مثبت (عارفیان، کجیاف، ۱۴۰۰)؛ رشد معنوی، طهارت قلب و هدایت (سادات طاهری، ۱۴۰۱)؛ شناخت هر چه بیشتر زندگی واقعی، افزایش خویشتن‌شناسی افراد، رشد استعدادها و توانایی‌های زندگی، افزایش سازگاری اجتماعی و بهزیستی روانشناختی (شاهند، قنبرپور، سودی، ۱۴۰۱)؛ تربیت نسل سالم، صالح، انقلابی و مهدوی (محمدی‌بقرآباد، ۱۳۹۹)؛ شکرگزار بودن انسان، صبر، هدایت، انس با پروردگار، نترسیدن از مرگ و اشتیاق به لقای الهی (نقیب‌زاده‌جمالی، ۱۳۹۹)؛ بهره‌مندی از هدایت قرآنی، بصیرت‌افزایی و امیدواری (صادقی، ۱۳۹۵)؛ نمایان شدن اثر جمال‌حق بر بنده، پرورش عقل، ایمان و روح‌عبودیت، بندگی‌خدا، شرافت‌نفس و چیره شدن بر بی‌میلی فرد به عبادت و بیدار شدن فطرت خداجوی (دهکردی، رضوان‌خواه، ۱۳۸۹)؛ بالارفتن سطح معرفت عمومی جامعه که افکار مثبت و صادقانه را جایگزین افکار منفی می‌کند (Khan & et al, 2010). پژوهشگران مختلف، نشان دادند که زنان بارداری که قرآن تلاوت می‌کنند یا به آن گوش می‌دهند، می‌توانند تأثیر خوبی بر جنین یا نوزاد در رحم داشته باشند. این نه تنها بر ضریب هوشی (IQ) و ضریب هوش عاطفی (EQ) کودک تأثیر می‌گذارد، بلکه بهره‌هوشی معنوی (SQ) را نیز به کودک می‌دهد (Suciati, 2015). حفظ قرآن در مهدکودک می‌تواند هوش‌شناختی کودکان را بهبود بخشد (Slamet, ۲۰۱۹). همچنین، تلاوت، مطالعه و گوش‌دادن به قرآن و تمسک به آن، بداخلاقی را ریشه‌کن می‌کند و اخلاق نیک را رشد می‌دهد. به‌علاوه، قدرت عقل را تقویت می‌کند، حافظه را تازه می‌کند و سیالی روانی را بهبود می‌بخشد. یعنی، توانایی‌های فکری فرد را که بخش اساسی در فرآیندهای آموزش و یادگیری هستند، توسعه می‌دهد (Gameel, 2021). به‌علاوه، هر چه سطح حفظ قرآن بالاتر باشد، فرد ضریب هوشی بالاتری دارد (Che Wan Mohd Rozali & et al, 2022). بین حفظ قرآن و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت وجود دارد. حفظ قرآن، باعث افزایش توانایی‌های شناختی، مهارت‌های زبانی، اکتساب لغات، درک مطلب، ارتباط شفاهی، مهارت‌های سخنرانی در جمع، تفکر انتقادی، مهارت‌های تحلیلی و تفکر عمیق می‌شود (Hasim & et al, 2023). تشویق به خواندن قرآن به‌طور منظم در میان بزرگسالان ممکن است به عنوان یک راه‌برد بالقوه باعث ارتقای سلامت شناختی شود؛ به‌ویژه برای افرادی که تمایل به شرکت در چنین فعالیت‌های مذهبی‌ای دارند (Riviati & Indra, 2024).

تأثیر اجتماعی: مسئولیت‌پذیری در ابعاد مختلف، تعامل‌نیکو، ایجاد امید، ظلم‌ستیزی و اندیشه‌سازی در سطح جهانی (سادات طاهری، ۱۴۰۱)؛ ایجاد جامعه سالم، استحکام‌سازی جامعه نسبت به ایمان الهی، صبر در برابر دشواری‌ها و همراهی با نیکان (احمدحسین، ۱۴۰۰)؛ عملی شدن تعالیم قرآن در جامعه، الگو و اسوه بودن در خانواده و جامعه، استفاده آیات قرآن در مقام

ارشاد و هدایت، جلوگیری از انحرافات فکری و اخلاقی در جامعه (رضوی، جبرئیلی-جلودار، ۱۴۰۰)؛ تأثیر قابل توجه و معناداری بر کاهش میزان بروز رفتارهای پرخطر (رانندگی خطرناک، خشونت، مصرف الکل و مواد مخدر) دارد (قرایی و همکاران، ۱۴۰۱)؛ به وجود آمدن جامعه قرآنی و تحقق جامعه قرآنی تمدن‌ساز (موسوی‌نیا، جلیلیان، ۱۴۰۰)؛ و آراستگی جامعه به فضایل اخلاقی و دوری آن از رذایل اخلاقی (نقیب‌زاده جمالی، ۱۳۹۹)؛ جلوگیری از روی آوردن به فرهنگ بیگانه (بنام، امینی، ۱۳۹۶)؛ بالارفتن سطح معرفت عمومی جامعه، تعامل مطابق با دستورات قرآن کریم با همسر، والدین، فرزندان، خویشاوندان، همسایگان و دوستان (صادقی، ۱۳۹۵). تأثیر اجتماعی، تلاوت، مطالعه و گوش دادن به قرآن کریم بسیار بدیهی است. قرآن کریم رویکردی کلیدی برای همبستگی و انسجام جامعه اسلامی است. قرآن کریم نه تنها ریشه‌های کینه، خصومت، حسد و اختلاف را در میان گروه‌های اجتماعی ریشه‌کن می‌کند، بلکه محبت، صمیمیت، گرمی، رحمت و شفقت را گسترش می‌دهد (Gameel, 2021).

تأثیر اقتصادی: الگوی صحیح مصرف در بعد فردی و دولتی، تا ۶۰ درصد با انس با قرآن در سطح بالا عملی است (خادمی، ۱۳۸۹). تأثیر اقتصادی تلاوت، مطالعه و گوش دادن به قرآن کریم بسیار مشهود است. تداوم همنشینی با قرآن کریم، به فرد نیرو، انرژی و انگیزه می‌دهد تا با سخت کوشی، سطح زندگی خود را ارتقا بخشد. همچنین، تلاوت قرآن کریم وسیله‌ای است که شیاطین و قدرت‌های شیطانی را از فرد دور می‌کند و فرشتگان و همچنین ارواح طیبه را در بعد روانی فرد وارد می‌کند. در نتیجه فضای محبت و همکاری در بین گروه حاکم می‌شود و آنان را به تلاش بیشتر برای رشد، نوآوری و خلاقیت برای دستیابی به پیشرفت اقتصادی برمی‌انگیزد (Gameel, 2021).

در تحقیق حاضر ۸ کد گزینشی که عبارتند از ساحت معنوی در بعد فردی، ساحت شناختی- رفتاری در بعد فردی، خانواده قرآنی، نظام آموزش قرآنی، اقتصاد قرآنی، سیاست قرآنی، جامعه قرآنی و فرهنگ قرآنی، استخراج شد. برای هر کدام از این کدهای گزینشی، کدهای هسته‌ای از متن‌گویه‌ها (مصاحبه‌ها) استخراج شد.

برای کد گزینشی ساحت معنوی در بعد فردی ۶ کد محوری استخراج شد که عبارتند از: آرامش روانی، نشاط معنوی، نورانیت وجودی، رشد و تعالی، هدف‌گذاری قرآنی و انجام واجبات. در میان نتایج حاضر، صرفاً کد محوری آرامش روانی با پژوهش‌های صادقی (۱۴۰۳)، سادات طاهری (۱۴۰۱)، احمدحسین (۱۴۰۰)، عارفیان، کجیاف (۱۴۰۰)، حمای‌ابرنیادی و همکاران (۱۳۹۹)، حیدری و شهبازی (۱۳۹۴)، (Moulaei & et al, 2023)، همخوانی دارد. در این پژوهش‌ها، بر نقش قرآن در آرامش روانی و دوری از اضطراب و افسردگی تأکید شده است. اما این نتیجه در متن‌گویه‌های پژوهش حاضر به این صورت تبیین شده است که رضایت به مقدرات الهی و عدم هراس از حوادث آینده، به دلیل این که معتقدند که خداوند بهترین‌ها را برای‌شان رقم می‌زند؛ از جمله دلایل آرامش روانی و دوری از اضطراب و افسردگی است.

برای کد گزینشی ساحت شناختی- رفتاری در بعد فردی ۱۶ کد محوری استخراج شد که

عبارتند از: کسب بینش صحیح، تغییر رفتار، تعامل مناسب با دیگری، اعتماد به نفس، خودکنترلی، خودباوری، برخورداری از حیا، معرفی الگو، انتخاب و تصمیم‌گیری درست، ادب و نظم، کرامت نفس، حیات طیبه، اعتقاد راسخ، اندیشه‌ورزی، تقوا و بردباری. در میان نتایج حاضر، صرفاً کدهای محوری تقوا، خودکنترلی و کرامت نفس با پژوهش‌های صادقی (۱۴۰۳)، احمدحسین (۱۴۰۰)؛ سادات طاهری (۱۴۰۱)، شاهند، قنبرپور و سودی (۱۴۰۱)، همخوانی دارد. در این پژوهش‌ها بر رشد معنوی، ازدیاد ایمان و ترک گناه تأکید شده است. اما این نتیجه در متن‌گویه‌های پژوهش حاضر، به این صورت تبیین شده است که ارزش انسان‌ها از دیدگاه قرآن کریم فقط و فقط به تقوا و خداباوری است؛ همچنین، خودکنترلی ریشه در این دارد که قرآن کریم همه صفات منفی و زشت و نامیمون را محکوم می‌کند؛ به علاوه، کرامت نفس به دلیل انس با قرآن حاصل می‌شود که این باعث می‌شود تا در مقابل خواسته‌های نفسانی، میل به لذت و شهوت و میل به هرگونه آزادی و بی‌بندوباری و... مقاومت کند و به خود و نفس خود ارزش بدهد.

برای کد‌گزینی خانواده قرآنی ۴ کد محوری استخراج شد که عبارتند از: خوش اخلاقی در خانواده، خانواده موفق، تربیت نسلی پاک و استحکام خانواده. از میان این نتایج، صرفاً تربیت نسلی پاک، با نتایج پژوهش‌های محمدی‌بقرآباد (۱۳۹۹)، رضوی و جبرئیلی‌جلودار (۱۴۰۰)، همخوانی دارد. در این پژوهش‌ها بر تربیت نسل سالم و صالح، الگو و اسوه بودن در خانواده تأکید شده است. اما این نتیجه مورد نظر، در متن‌گویه‌های پژوهش حاضر، به این صورت تبیین شده است که انس با قرآن عامل تربیت نسل بعد است؛ به علاوه، فردی که انس با قرآن دارد فرزندان خود را خوب تربیت می‌کند؛ همچنین در تربیت خانوادگی و به تبع آن در تربیت فرزندان و آراستگی آنها به ارزش‌های اخلاقی مثل دروغ نگفتن تأثیرگذار است.

برای کد‌گزینی نظام آموزشی قرآنی ۵ کد محوری استخراج شد که عبارتند از: پرسشگری، جهت‌دهی فرهنگی، موفقیت تحصیلی، واقع‌گرایی و اکتشاف‌گرایی. از میان این نتایج، صرفاً موفقیت تحصیلی با پژوهش‌های (Che Wan Mohd Rozali & et al, 2022)، (Gameel, 2021) و (Hasim & et al, 2023)، همخوانی دارد. در این پژوهش‌ها بر نقش انس با قرآن بر تقویت حافظه، توسعه توانایی‌های فکری، افزایش ضریب هوشی و عملکرد تحصیلی مثبت تأکید شده است. اما این نتیجه در متن‌گویه‌های پژوهش حاضر به این صورت تبیین شده است که انس با قرآن باعث رشد و بالندگی فرد مأنوس با قرآن می‌شود و حافظه و یادگیری این افراد، به برکت قرآن بیشتر می‌شود.

برای کد‌گزینی اقتصاد قرآنی ۶ کد محوری استخراج شد که عبارتند از: پیشگیری از مشکلات اقتصادی، عدالت اقتصادی، سبک زندگی اقتصادی، ارائه طرح‌های اقتصادی و قناعت. از میان این نتایج، صرفاً رونق اقتصادی و ارائه طرح‌های اقتصادی با پژوهش‌های خادمی (۱۳۸۹) و (Gameel, 2021)، همخوانی دارد. در این پژوهش‌ها بر الگوی صحیح مصرف، سخت‌کوشی برای ارتقاء سطح زندگی و نوآوری و خلاقیت برای دستیابی به پیشرفت اقتصادی تأکید شده است. اما این نتیجه در متن‌گویه‌های پژوهش حاضر، به این صورت تبیین شده است که افراد مأنوس با قرآن می‌توانند

متفکران اقتصادی خوبی باشند؛ چون گشایش فکری برای شان ایجاد می‌شود و می‌توانند، طرح خوب بدهند و اندیشه‌های نو داشته باشند.

برای کد‌گزینی سیاست قرآنی ۳ کد محوری استخراج شد که عبارتند از: رفتار مناسب، رعایت حق‌الناس و ارتقاء بینش سیاسی. از میان این نتایج صرفاً رعایت حق‌الناس به نوعی با نتیجه پژوهش سادات‌طاهری (۱۴۰۱)، همخوانی دارد. در این پژوهش، ایجاد امید و ظلم‌ستیزی تأکید شده است. اما این نتیجه در متن‌گویه‌های پژوهش حاضر به این صورت تبیین شده است که در سیاست قرآنی، باید به قرآن عمل شود و این‌گونه نیست که در ظاهر فقط بگویند قرآن! به عبارت دیگر، صرفاً تظاهر به قرآن نکنند. کسی که قرآنی است وقتی در جایی مقام و منسبی پیدا می‌کند اقوام خود را بر سرکار نمی‌آورد و مراقب حق‌الناس است.

برای کد‌گزینی جامعه قرآنی ۱۰ کد محوری استخراج شد که عبارتند از: راهنمایی و مشاوره، ارتقاء جامعه، امر به معروف و نهی از منکر، عدالت اجتماعی، حل آسیب‌های اجتماعی، کار گروهی، عمل به وظیفه، اجرای فرامین الهی، وحدت و سعادت جامعه. از میان این نتایج صرفاً عمل به وظیفه و وحدت با نتیجه پژوهش‌های سادات‌طاهری (۱۴۰۱) و (Gameel, 2021)، همخوانی دارد. در این پژوهش‌ها بر مسئولیت‌پذیری تعامل نیکو، همبستگی و انسجام جامعه، از بین بردن اختلاف در میان گروه‌های اجتماعی تأکید شده است. اما این نتیجه در متن‌گویه‌های پژوهش حاضر به این صورت تبیین شده است که اگر فردی مسئولیتی داشت و قرآنی بود، نسبت به زیردستش بی‌تفاوت نیست؛ همچنین آنس با قرآن اختلاف و تفرقه را در جامعه و تجسس در امور دیگران را کاهش می‌دهد.

برای کد‌گزینی فرهنگ قرآنی ۳ کدمحوری استخراج شد که عبارتند از: اخلاق‌مداری، خلاقیت فرهنگی و رشد فرهنگی. از میان این نتایج، صرفاً رشد فرهنگی با نتیجه پژوهش‌های بنام، امینی (۱۳۹۶) و قرایی و همکاران (۱۴۰۱)، همخوانی دارد. در این پژوهش‌ها بر جلوگیری از روی آوردن به فرهنگ بیگانه و برکاهش میزان بروز رفتارهای پرخطر (رانندگی خطرناک، خشونت، مصرف الکل و مواد مخدر) تأکید شده است. اما این نتیجه در متن‌گویه‌های پژوهش حاضر، به این صورت تبیین شده است که آنس با قرآن کریم، باعث رشد فرهنگی و از بین رفتن انحطاط فرهنگی می‌شود.

۴- روش پژوهش

پژوهش حاضر یک تحقیق کیفی است که با استفاده از روش پدیدارشناسی انجام گرفته است. مطالعه پدیدارشناسی به منظور توصیف و تفسیر تجربه‌ای خاص از دیدگاه افرادی که آن را تجربه کرده‌اند صورت می‌پذیرد. همچنین مسئله اصلی تحقیق پدیدارشناسی، تعیین جوهر یا معنای تجربه‌ای معین به وسیله هر شخص است، آن‌طور که پدیده مورد نظر را درک می‌کند و معنا می‌بخشد (سعدی‌پور، ۱۳۹۶، ج ۲، ص ۵۳).

جامعه آماری و روش نمونه‌گیری: جامعه آماری شامل کلیه طلاب سطح دو، سطح سه و سطح چهار حوزه علمیه خواهران شهر همدان است. مصاحبه با ۳۸ نفر از طلابی که تمایل داشتند در

این مصاحبه شرکت کنند، انجام شد.

جدول ۲- میزان تحصيلات نمونه مورد مطالعه

ردیف	سطح تحصيلات	فراوانی	درصد
۱	سطح ۲	۵	۱۴
۱	سطح ۳	۲۱	۵۴
۳	سطح ۴	۱۲	۳۲
	جمع	۳۸	۱۰۰

روش گردآوری اطلاعات: گردآوری اطلاعات از طریق مصاحبه صورت گرفته است. برای این کار صدای پاسخ دهندگان ضبط می‌شد و بعداً با دقت همه آن‌ها به تایپ رسید و بعد از تایپ دقیق تمامی مصاحبه‌ها، آن‌ها را سطر به سطر خوانده و جملات معنی‌دار آن‌ها استخراج و کدگذاری شد.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها: فرایند تحلیل داده‌ها به روش تحلیل محتوای کلایزی انجام گرفت.

پایایی مصاحبه: برای محاسبه پایایی مصاحبه با روش توافق درون موضوعی از دو کدگذار (ارزیاب) درخواست می‌شود تا به عنوان همکار پژوهش (کدگذار) در پژوهش شرکت کند. سپس این دو پژوهشگر به کدگذاری چهارمصاحبه می‌پردازند و درصد توافق درون موضوعی را به منزله شاخص ارزیابی پایایی تحلیل، به کمک رابطه یک محاسبه می‌گردد (کاوسی‌خامنه، پورعزت، عباسی، ۱۳۹۶، ص ۴۵).

به منظور بررسی اعتبار یافته‌های پژوهش از دو روش بازبینی توسط مشارکت‌کنندگان در پژوهش و بازبینی توسط متخصصین استفاده شد. برای بررسی قابلیت اعتماد کدهای محوری استخراج شده نیز از روش ضریب توافق بین دو کدگذار استفاده شد که ضریب به دست آمده حاکی از توافق ۰/۸۵ بود. این ضریب به شرح زیر است:

جدول شماره ۱-۱- نتایج حاصل از کدگذاری بین دو پژوهشگر برای چهار مصاحبه که به صورت تصادفی انتخاب شدند را نشان می‌دهد.

کد مصاحبه	تعداد کل مفاهیم استخراج شده	تعداد مفاهیم مورد توافق	تعداد مفاهیم عدم توافق	پایایی بین دو کدگذار
مصاحبه کد ۵	+۳۲	۲۳	۹	۰/۷۱
مصاحبه کد ۶	+۲۱	۲۰	۱	۰/۹۵
مصاحبه کد ۱۲	+۳۳	۲۸	۵	۰/۸۴
مصاحبه کد ۲۷	+۴۰	۲۶	۱۳	۰/۶۵
جمع	۱۲۳	۹۷	۲۸	۰/۷۸

با توجه به این که میزان توافق بیشتر از ۰/۶۰ است، قابلیت اعتماد مورد تأیید است.

جدول ۲-۲- آثار انس با قرآن کریم

کد گزینشی	کدمحوری	کدباز
	آرامش روانی	<p>M۳۷: اولین آثار انس با قرآن، آرامش روحی و روانی در زندگی شخصی و اجتماعی است؛ M۳۵: قرآن با خون و پوست جوان آمیخته می‌شود و همه جا به قرآن رجوع می‌کند، این فرد دیگر دچار افسردگی نمی‌شود؛ M۱: اولین آثار انس با قرآن در جوانان این است که آرامش دارند و از اضطراب به دور هستند، چون راضی به مقدرات الهی هستند، از آینده نمی‌ترسند، از حوادث نمی‌ترسند؛ چون می‌دانند که خداوند بهترین‌ها را برای‌شان رقم می‌زند. البته همه این گونه نیستند، مثلاً کسانی که با دل‌زدگی قرآن را می‌آموزند این گونه نیستند؛ اما کسانی که با اشتیاق قرآن را می‌آموزند، با آرامش زندگی می‌کنند. M۳: قرآن، زندگی دنیا و سعادت ابدی را به همراه دارد. کسی که قرآنی کار می‌کند، مشکلاتی مثل افسردگی برایش پیش نمی‌آید. M۷: فردی که به دنبال آرامش باشد، به سمت قرآن می‌رود. M۱۷: از لحاظ فردی می‌توانیم به این موضوع اشاره کنیم که هر فردی با انس و خوگرفتن با قرآن می‌تواند به یک آرامش درونی برسد. M۳۰: روح و روان آرام می‌شود و استرس کاهش پیدا می‌کند.</p>
ساحت معنوی در بعد فردی	نشاط معنوی	<p>M۹: نزدیکی با خدا که ثمره‌اش نشاط معنوی و دنیوی است. M۱۰: انس با قرآن باعث احساس سبکی، موفقیت و در جوار حق خود را حس کردن می‌شود.</p>
	نورانیت وجودی	<p>M۵: انس با قرآن زنگار قلب را از بین می‌برد، به دل نورانیت می‌دهد و روح را جلا می‌بخشد.</p>
	رشد و تعالی	<p>M۱۲: افرادی که با قرآن انس دارند و آن را درک می‌کنند، به رشد و تعالی می‌رسند. M۱۷: اعمال و رفتار خود را بر اساس دستورات و برنامه‌های قرآنی تنظیم می‌کند، تا به اهداف والا و ارزشمند خودش برسد. M۲۰: وقتی این دو موجود، یعنی انسان و قرآن با هم مواجه می‌شوند، طوفانی از رشد اتفاق می‌افتد و عمق بیشتری از کلام را خواهیم فهمید؛ و وقتی به کار می‌بندم ارتقا پیدا می‌کنم و این رفت و برگشت با قرآن بی‌نظیر است و رشدی که حاصل می‌شود، برای افرادی که انس با قرآن ندارند، غیرقابل‌باور است؛ و هیچ چیزی مثل قرآن، به انسان در جهت رشد و کمال کمک نمی‌کند. M۱۲: هدف از خلقت را به خوبی می‌فهمند. غرض خداوند متعال از آفرینش هستی را می‌یابند و در جهت رشد و تعالی قدم برمی‌دارند.</p>

کد گزینشی	کدمحوری	کدباز
ساحت معنوی در بعد فردی	هدف‌گذاری قرآنی	M1: نوجوانی که با قرآن مانوس است به دنبال اهدافی در زندگی است که مبتنی بر مبانی قرآنی است. حالا برای انتخاب رشته تحصیلی، انتخاب شغل، انتخاب همسر، تربیت فرزند و کسب و کار معیار دارد؛ مثلاً می‌داند که با همسر و خانواده همسر چگونه رفتار کند و رفتار با فرزندانش مطابق با قرآن باشد.. M6: آینده‌نگری نیز از آثار مستقیم انس با قرآن است. فردی که با قرآن انس گرفته، با امید به آینده به دنبال اهداف خود حرکت می‌کند و موفقیت‌هایی را به دست می‌آورد. MV: تأثیر قرآن بر جوانان قابل وصف نیست؛ زیرا باعث می‌شود که برای زندگی‌اش هدف داشته باشد و باری به هر جهت نیست. افراد با ایمان و قرآنی درس خوان‌تر هستند. جوان قرآنی، هدف دارد و برای رسیدن به آن تلاش می‌کند.
		M4: واجباتش را ترک نمی‌کند.
ساحت شناختی- رفتاری در بعد فردی	کسب بینش صحیح	M15: قرآن کریم، برای رفتار انسان چارچوب‌های خاصی تعیین کرده است تا جایی که حتی به رسول خودش می‌فرماید در کارهایت به حرف نادرست زنان گوش مده و در مورد نوع نگاه و نگرش افراد قرآن کریم توصیه‌های بسیاری کرده من جمله می‌فرمایند که این دنیا همانند بازاری است که عده‌ای در آن، برای آخرت سود می‌برند و عده‌ای دیگر ضرر و خسارت متحمل می‌شوند. پس نگاه قرآن کریم نسبت به دنیا متفاوت با چیزی است که ما در این دنیا آموخته‌ایم؛ آموزه‌های قرآن کریم بیشتر به این معطوف است که ما برای آخرت تلاش کنیم، نه صرفاً برای دنیا. اما نگرش قرآن کریم در مورد خداباوری به گونه‌ای است که خداوند را همیشه بی‌بدیل، احد و واحد معرفی می‌کند و هر نوع بینشی غیر از خداباوری و خداشناسی را مردود می‌داند.. M15: بینش و نگرش این فرد قرآنی می‌گردد به شرطی که در جامعه تضاد قرآنی را نبیند. M28: انس جوان، با قرآن روی تگرش و فکر و سبک زندگی جوان تأثیر می‌گذارد؛ M14: بدون شک قرآن بر نگرش جوان تأثیرگذار است. نگاه او به ولایت و امامت و شهادت، نگاه قرآنی خواهد شد. M17: قرآن کاملترین کتاب و بهترین راهنماست و کسی که با قرآن انس بگیرد می‌تواند رفتار، بینش و نگرش خودش را مطابق فرمایشات قرآن تغییر دهد. M18: موجب می‌شود که نگرش انسان قرآنی شود و همین نگرش موجب می‌شود که رفتارشان نیز قرآنی باشد.

کدباز	کدمحوری	کد گزینشی
<p>M۲: هر رفتاری بر اساس نگرش شکل می‌گیرد. کسی که در خانواده قرآنی بوده، نگرش او قرآنی است. اگر محیط قرآنی باشد نگرش قرآنی می‌شود و در نتیجه رفتار نیز قرآنی می‌گردد. مثل حجاب که از نگرش نشأت می‌گیرد، فرد چون زیبایی حجاب را نمی‌داند، ظاهرش بی‌حجاب می‌گردد. یا کارمند که تنها به دنبال پر کردن ساعت کاری‌اش است، نگرشش نادرست است.</p> <p>M۳: انس با قرآن، باعث تغییر نگرش می‌شود و به تبع آن اثراتش را در اخلاق و رفتار فرد می‌بیند. M۵: قرآن نتیجه کنش و نگرش است وقتی جوان با خط و سیر قرآن آشنا باشد با ریزه‌کاری‌های قرآن آشنا باشد، این بر رفتار تأثیر می‌گذارد.</p> <p>M۷: رفتار این افراد همیشه سنجیده، آینده‌نگر، با آرامش، با متانت و با اطمینان قلبی است. M۸: کسی که قرآن می‌خواند رفتارش درست می‌شود، اخلاقش درست می‌شود. M۱۰: اما همان اندازه و به موقع‌اش، در برابر کافران و منافقان، اهل جهاد و سخت‌گیری است؛ با این حال قاری قرآن، نسبت به مردم در هر قشری که باشند با محبت و احترام برخورد می‌کند، به دور از کینه و نفرت؛ و قصد خیر و راهنمایی دارد. M۱۲: رفتارشان معقول و منطقی و قابلیت انعطاف در برخورد با مسائل گوناگون دارند. M۱۴: بدون شک قرآن بر رفتار جوان تأثیرگذار است. صحبت‌ها و حرف‌های او قرآنی می‌شود در هر کلام و صحبت خود سعی دارد از مثال‌های قرآنی استفاده کند. نگاه او به ولایت و امامت و شهادت نگاه قرآنی خواهد شد. در انتخاب همسر و دوست و مسافرت حساسیت بیشتری نشان می‌دهد. M۱۵: وقتی یک نوجوان انس با قرآن داشته باشد و عملاً در زندگی خود پیاده کند، رفتار قرآنی می‌شود. رفتار قرآنی این افراد باعث می‌شود که در هر جمعی قرار بگیرند متمایزتر از بقیه افراد جمع می‌باشند. M۲۸: همچنین معیارهای جوانان متفاوت می‌شود؛ چون نوری که در قرآن هست باعث می‌شود که معیارها و برنامه زندگی تغییر کند؛ زیرا او امر خداوند را اجرا می‌کند.</p>	تغییر رفتار	ساحت شناختی- رفتاری در بعد فردی
<p>M۲۲: وقتی جوان با قرآن انس بگیرد یعنی خوشبخت شده؛ چون همه راه‌حل‌هایش و سبک زندگی‌اش درست است؛ ارتباط او با خدا، با طبیعت و با دیگران خوب است. همچنین تأثیر قرآن این هست که من آدم بهتری خواهم بود.</p>	تعامل مناسب با دیگری	
<p>M۱: موجب اعتماد به نفس بالا می‌شود چون علم قرآنی در وجودش مانند نور احساس می‌کند که به او کمک می‌کند و آنچه را که باید جاری شود بر زبانش می‌آورد و گاهی نیز بازدارنده از گناه و خطا است؛ دیده شده که افرادی که مأنوس با قرآن هستند، همیشه خندان هستند، چون امید به خدا دارد. M۳۰: اعتماد به نفس بهتر می‌شود.</p>	اعتماد به نفس	

کد گزینشی	کدمحوری	کدباز
ساحت شناختی- رفتاری در بعد فردی	خودکنترلی	M۴: کسی که با قرآن مأنوس است به طرف گناه نمی‌رود؛ M۶: اُنس با قرآن موجب خودسازی و از بین رفتن خودبینی، حب دنیا و همه صفت‌های منفی و زشت و نامیمون می‌شود؛ زیرا قرآن این‌گونه صفات ناپسند را محکوم می‌کند؛ پس چنین انسانی خود را اسیر دنیا نمی‌سازد. M۱۰: دور شدن از هر ناپاکی؛ M۱۵: جوانی که اُنس با قرآن داشته باشد از صفات ناپسند دوری می‌کند و تمایل او به سمت بدیها و پلیدیها کاهش پیدا می‌کند و به فساد و گناه کشیده نمی‌شود. M۳۵: به علاوه در ارتباط با فضای مجازی مواظب است که وارد هر گروهی نشود و هر کانالی را دنبال نکند. M۳: این‌گونه افراد، بر رفتارشان خود کنترلی دارند و هر کاری را انجام نمی‌دهند
	خودباوری	M۳۸: اُنس با قرآن باعث می‌شود که جوانان دچار غریب‌دگی نشوند و به مشکلات که در جامعه امروز هست برخورد نکنند.
	برخورداری از حیا	M۳۸: اُنس با قرآن در روح و جان جوان تأثیر می‌گذارد و این تأثیرگذاری کم کم در اعمال و رفتار و صحبتها خودش را نشان می‌دهد؛ در واقع یک نوع حیا رفتاری و گفتاری و پوششی برای جوان ایجاد می‌شود. M۲۹: با حجاب شدن، حیا داشتن و خیلی خصوصیات دیگر؛ زیرا همه اینها را خداوند به ما سفارش کرده و کسی که قرآن را با معنی و تفسیر بخواند به مرور با پوست و استخوان و گوشتش آمیخته می‌شود.. M۱۲: درستکاری و پاکدامنی جوانان.
	معرفی الگو	M۱۵: قرآن کریم، پیامبر را به عنوان بهترین الگو و اسوه برای همه معرفی می‌کند. M۱۲: الگوپذیری در زندگی.
	انتخاب و تصمیمگیری درست	M۳۸: اُنس با قرآن باعث می‌شود، نوجوانان معیارهایی برای انتخاب دوست و ازدواج و روابط و شغل داشته باشند و از این معیارها به‌جا و مفید استفاده کنند. M۱۵: راه را از بیراه تشخیص می‌دهد.
	ادب و نظم	M۱: نوجوانانی که اُنس با قرآن دارند، افرادی منظم و مؤدب هستند؛ M۳: این‌گونه افراد با ادب هستند؛ M۴: با ادب است، عفت کلام دارد؛ M۱۸: انسان را دقیق و منظم می‌کند. M۲۹: قرآن باعث بااخلاق شدن و منظم و مؤدب بودن می‌شود. M۲۹: قرآن باعث می‌شود که انسان منظم و مؤدب باشد.
	کرامت نفس	M ۱۷: با خو گرفتن با قرآن می‌توان در مقابل خواسته‌های نفسانی، میل به لذت و شهوت و میل به هرگونه آزادی و ببندوباری و... مقاومت کرد و به خود و نفس خود ارزش بدهد. M۱۰: اُنس با قرآن باعث می‌شود که قاری قرآن، دارای وجودی زلال و پاک باشد و با وقار و محترم جلوه بدهد. M ۳۳: اُنس با قرآن باعث عزت نفس می‌شود. M۱۲: حاصل اُنس با قرآن زندگی زیبا در سایه‌سار امنیت اخلاقی است.
	حیات طیبه	M۲۳: اُنس با قرآن باعث حیات طیبه می‌شود.
	اعتقاد راسخ	M۱۵: اعتقادات این افراد قویتر است؛ زیرا اُنس با قرآن، پایی اعتقادات را قوی و راسختر می‌گرداند.

کدباز	کدمحوری	کد گزینشی
	اندیشه‌پورزی	
M۶۰: ایجاد زمینه تفکر و اندیشه در کارها یکی از آثار اُنس با قرآن است؛ در نتیجه انسان خودسرانه و عجولانه تصمیم می‌گیرد و دچار شکست نمی‌شود. M۲۳: اُنس با قرآن باعث خودآگاهی می‌شود. M۱۰: اُنس با قرآن باعث تفکرات مثبت می‌شود.		
M۳۶: اولین و پرنگترین تأثیر آن راجع به ارزش انسان‌ها است، البته شاید ارزش انسانها در این دنیا متغیر باشد و این که هر کسی نوعی ارزش برای انسان‌ها بیان کند؛ اما ارزش انسان‌ها از دیدگاه قرآن‌کریم فقط و فقط به تقوا و خداپاوری است. M۱۲: خداوند در اکثر جاهای قرآن بر کسب تقوا تأکید کرده است.	تقوا	
M۱۵: اُنس با قرآن باعث تحمل سختیها، بالا رفتن صبر و بردباری و صفات پسندیده در فرد می‌شود. M۱۴: بدون شک قرآن بر رفتار جوان از جمله ایمان، صبر و توکل او تاثیرگذار است. M۱۲: قرآن به آدم یاد می‌دهد نیکوکار باشید و هرکسی نیکوکار باشد اجر می‌برد، خدا یاورش می‌باشد، خدا اکثر جاهای قرآن از نیکوکار بودن و صبر در مقابل مشکلات صحبت به میان آورده است. کافی است به قرآن دل بدهیم. M۲۹: قرآن باعث با اخلاق شدن و مسئولیت‌پذیری می‌شود.	بردباری	
M۳۶: قطعاً تأثیر اُنس با قرآن برای جوانان، اولین ظهور و بروزش در خانواده است؛ چرا که برای همه بهترین جا برای بیان احساسات و نشان دادن خصوصیت‌های فردی است، جامعه بعد از خانواده قرار دارد؛ چرا که خانواده جامعه کوچک و اجتماع جامعه بزرگ است. بعد از ظهور و بروز خصوصیت‌ها در خانواده، ظهور و بروز آن در جامعه خواهد بود. M۳: با همسر، خواهر، برادر و والدین رفتاری نیکو دارد. همسران لباس یکدیگرند و باید عیبهای همدیگر را ببوشانند و این‌گونه زندگی زیبا می‌شود. M۴: با والدین و اعضای خانواده نرم و مهربان است و با آنها درشتی و بیادبی نمی‌کند. M۹: احترام به پدر و مادرمان و آرامش خانوادگی؛ M۱۰: قرآن، چقدر بر شکر سپاس تأکید کرده است؛ که از من تشکر کنید، از کسی که به شما نیکی کرده تشکر کنید، از پدر مادر؛ M۱۳: اگر جوانان اُنس با قرآن داشته باشند و آیات قرآن را سرلوحه زندگی قرار دهند سعی میکنند، رفتار و حرکات خود را منطبق بر آیات الهی کنند و در مسیر زندگی از قرآن راهنمایی بگیرند. M۱۳: اگر جوانان اُنس با قرآن داشته باشند، اول از همه ارتباط با دیگران مخصوصاً خانواده را بر اساس آیات الهی انجام میدهند؛ مثلاً در ارتباط با والدین سفارش‌های زیادی داریم. «فلا تقل لهما اف» یا «وبالوالدین احسانا» اگر پایبند به آیات باشند احترام ویژه‌ای برای والدین قائل میشوند. M۱۸: دوستی و محبت را در بین خانواده زیاد می‌کند. M۱۲: اخلاق با خانواده بهتر می‌شود.	خوش اخلاقی در خانواده	خانواده قرآنی
M۷: اُنس با قرآن باعث پرورش خانواده سالم، VM: زندگی با نظم، M۱۲: خانواده‌های موفق و معنوی می‌شود.	خانواده موفق	

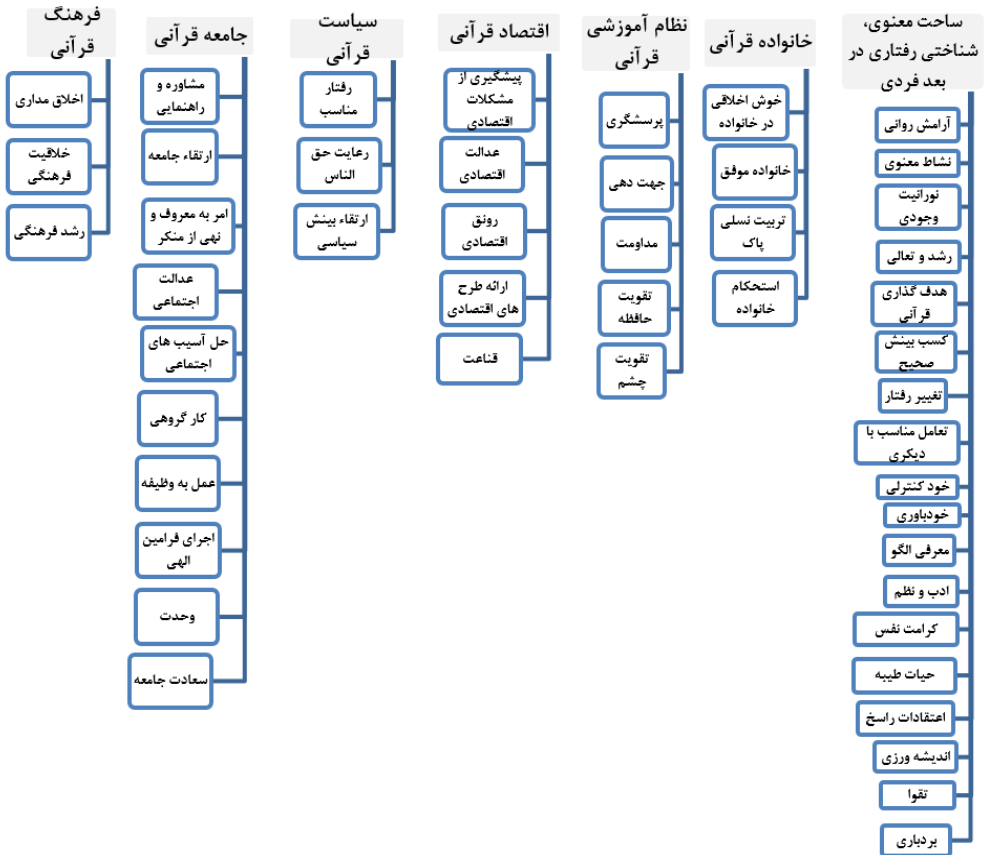
کد گزینشی	کدمحوری	کدباز
خانواده قرآنی	تربیت نسلی پاک	M۳۸: اُنس با قرآن عامل تربیت نسل بعد است؛ فردی که اُنس با قرآن دارد، فرزندان خود را خوب تربیت می‌کند؛ MV: در تربیت خانوادگی تأثیر دارد، زیرا پدر و مادرم به دروغ حساس بودن و چون می‌دانستم که دروغگو دشمن خداست از آن دوری کردم. اگر باور داریم دروغگو دشمن خداست باید برای دوری از آن تلاش کنیم؛ اگر باور نداریم هیچ.
	استحکام خانواده	M۴: در خانواده‌هایی که اعضای آن با قرآن مأنوس هستند؛ در آن خانواده اختلاف و آشوب نیست. اما خانواده‌ای که از هم می‌پاشند اغلب در آن‌ها معنویت دیده نمی‌شود و بیشتر به دنبال مسائل اقتصادی و مالی هستند. M۱۲: پایداری بنیان خانواده‌ها.
نظام آموزشی قرآنی	پرسشگری	M۹: در نظام آموزشی کارهای بسیاری می‌توان کرد؛ مثل این موضوع که در آموزش و پرورش از زیرساخت‌ها شروع کرد و از مفهوم این که اصلاً چرا باید به خدا باور داشته باشیم؟ چرا به قرآن باید باور داشته باشیم؟
	هتهدمی فرهنگی	M۱۴: در محیطهای آموزشی، آموزه‌های قرآن در برنامه‌های فرهنگی تأثیرگذاری فعال و پویاتری دارد.
	مداومت	M۷: اُنس با قرآن در تربیت دینی جوانان و تداوم آن تأثیرگذار است.
	موفقیّت تحصیلی	M۵: حافظه را تقویت می‌کند. M۱۴: اُنس جوانان با قرآن باعث رشد و بالندگی آن‌ها میشود. حافظه و یادگیری این افراد به برکت قرآن بیشتر میشود. M۵: اُنس با قرآن چشم را به عنوان ابزار یادگیری تقویت میکند.
	واقعگرایی	M۷: افرادی که با قرآن هستند نسبت به دیگر افراد، نگرش واقعی به مسائل دارند. M۷: افرادی که با قرآن اُنس دارند در مقایسه با افرادی که با قرآن اُنس ندارند؛ نگرشی واقعیت‌تری نسبت به مسائل دارند.
	اکتشافگرایی	M۶: اُنس با قرآن نگرشی نو بر عالم خلقت ایجاد کرده و او را به حقایق رهنمون می‌سازد تا راز خلقت پدیده‌ها را کشف کند. چنین انسانی چشم بصیرت یافته و خود را میشناسد.
	پیشگیری از مشکلات اقتصادی	M۱: امروزه دوری از قرآن، موجب بسیاری از مشکلات اقتصادی شده است؛ چون از آن زمان که ربا وارد اقتصاد شد، مسائل و مشکلات نیز به وجود آمد. M۴: اگر فرد با قرآن مأنوس باشد بیت المال را هدر نمی‌دهد، دزدی نمی‌کند، کم فروشی نمی‌کند، جنس خراب به مردم نمی‌دهد، دزدی و ربا برای جامعه‌ای است که از قرآن دور است.

کد گزینشی	کدمحوری	کدباز
اقتصاد قرآنی	عدالت اقتصادی	M۳۶: اقتصاد عدالت‌پیشه، در فرهنگ قرآنی و سیاست خداباوری، ریشه خواهد داشت. M۳۶: بنیاد سیاست خویش را بر محور عدالت قرار دهند و در اقتصاد، بر اساس فرموده‌های خداوند متعال فعال می‌باشند. M۱۲: اجرای عدالت در مملکت دینی.
	رونق اقتصادی	M۲۸: دستورات اجتماعی که در دین اسلام وجود دارد، مثل زکات و خمس و انفاق و صدقه را رعایت می‌کنند و تأثیرات آن در جامعه دیده میشود. MV: اقتصاد موفق با تدبیر سیاسی، M۹: اگر مسئولین ما شناخت و تقوای خوبی از قرآن داشته باشند، وضع اقتصاد درست میشود؛ فقط کافی است که مردم زکات و خمس خود را کامل بپردازند. M۳۴: پیشرفت اقتصادی.
	سبک زندگی اقتصادی	M ۱: از آثار اقتصادی اُنس با قرآن، میتوان به قناعت، عدم چشم و هم‌چشمی، عدم مصرف‌گرایی و غیره اشاره کرد. کسانی که با قرآن اُنس دارند از اقتصادشان راضی‌اند.
	ارائه طرح اقتصادی	M۱: این‌گونه افراد می‌توانند متفکران اقتصادی خوبی باشند؛ چون گشایش فکری برایشان ایجاد می‌شود و می‌توانند طرح خوب بدهند و اندیشه‌های نو داشته باشند؛ از این رو هم خودشان وضعشان خوب است و هم به وضعیت اجتماعی کمک می‌کنند. همچنین چون آموزه‌های قرآنی را رعایت کرده‌اند و مبنای قرآنی در زندگی خود و اجتماعشان نمود پیدا می‌کند و نور قرآن در وجودشان تجلی پیدا میکند.
سیاست قرآنی	قناعت	M۳: کسی که با قرآن باشد، قناعت پیشه می‌کند و قناعت موجب حل بسیاری از مشکلات است. M۸: از نظر اقتصادی، صد درصد تأثیر می‌گذارد؛ چون قرآن می‌گوید قناعت کنید. M۱۸: قناعت کردن.
	رفتار مناسب	M۳: با مردم مدارا و با دشمنان سختگیر هستند. مسئولین با مردم خوب برخورد می‌کنند کارهایشان را خوب انجام میدهند. باعث رفتار اطمینان‌بخش در مسئولین میشود.
	رعایت حق الناس	M۸: در حکومت قرآنی، به قرآن عمل میشود، و این‌گونه نیست که در ظاهر فقط بگویند قرآن! به عبارت دیگر صرفاً تظاهر به قرآن نمی‌کنند. کسی که قرآنی است وقتی در جای مقام و منصبی پیدا می‌کند، اقوام خود را بر سرکار نمی‌آورد و مراقب حق الناس است.
	ارتقاء بینش سیاسی	M۱۰: بینش سیاسی پیدا می‌کند، فکرش باز میشود، تاریخ و سرنوشت مردمی که خدا مثال زده باعث عبرت شده و پیامبر و اخلاق پیامبر در سوره‌های متفاوت قرآن مثل حجرات بیان شده است باعث الگوگیری میشود. همچنین خیلی از آیات قرآن همان‌طور که خداوند فرموده برای تذکر است، برای عبرتگیری و برای کسانی که پند می‌گیرند، M۱۵: فرد مانوس با قرآن بصیرت سیاسی دارد. قوه تشخیص قویتری، نسبت به مسائل سیاسی و اقتصادی دارد. M۱: کسانی که با قرآن اُنس دارند، در مباحث سیاسی روشنفکر هستند.

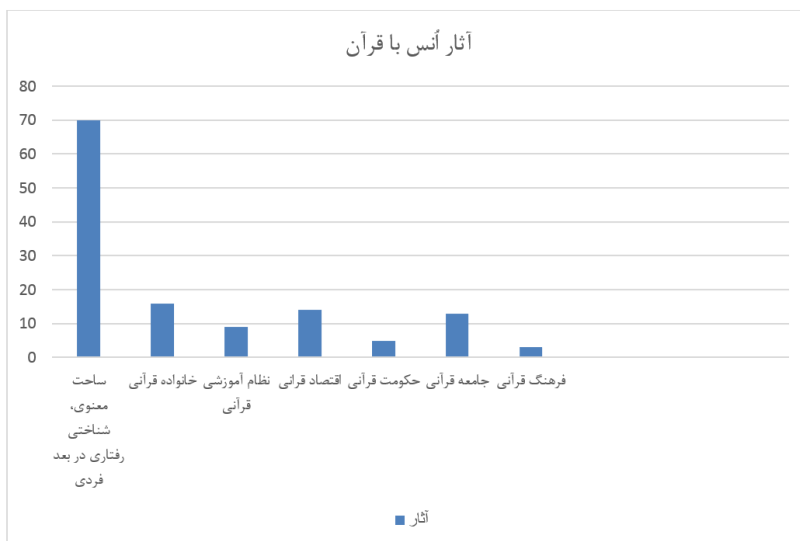
کد گزینشی	کدمحوری	کدباز
جامعه قرآنی	راهنمایی و مشاوره	M1: مأنوسین با قرآن به دیگران کمک می‌کنند، راهنمایی و مشاوره می‌دهند و به اجتماع کمک می‌کنند. M14: هر جوانی که اُنس با قرآن دارد سعی میکند که دیگران به خصوص همسن و سالان خود را به قرآن تشویق کند.
	ارتقاء جامعه	MV: جامعه‌اش را دعوت به تفکر میکند و دیگران را نیز به تلاش وامی‌دارد.
	امر به معروف و نهی از منکر	MV: افراد مأنوس با قرآن بدون اینکه بخواهند، دیگران را با عمل، امر به معروف و نهی از منکر می‌کنند. M8: همچنین اگر در جایی باشند و دیگران اشتباه کنند، علاوه بر آنکه خود آنان اشتباه را تکرار نمی‌کنند، می‌توانند دوستانه به دیگران نیز گوشزد کنند.
	عدالت اجتماعی	M4: اگر جامعه‌ای بر اساس قرآن باشد، همسایه به همسایه ظلم نمی‌کند و اگر تضادی هم پیش بیاید بر اساس عدالت رفع می‌کند.
	حل آسیب‌های اجتماعی	M 13: وقتی جامعه از قرآن دور شود، انتظار دعوا و بزهکاری وجود دارد. اما اگر در جامعه گرایش به اُنس با قرآن وجود داشته باشد، بسیاری از تش‌ها و ناهنجاری‌های اجتماعی را حل میکند.
	کارهای گروهی	M5: شرکت در کارهای گروهی مثل رفتن به مسجد و پایگاه، در خواندن قرآن و اُنس با آن تاثیرگذار است؛ زیرا کارهای فردی حوصله خاص می‌خواهد که در همه نیست.
	عمل به وظیفه	M8: اگر فردی مسئولیتی داشت و قرآنی بود و زیردستش کاری کرد که مستحق تنبیه بود، به خاطر سفارش فلان شخص از او نمی‌گذرد؛ چون تنبیه کردن او برای دیگران، مایه عبرت میشود.
	اجری فرامین الهی	M3: اُنس با قرآن کریم باعث اجرای فرامین الهی همچون نماز جماعت میشود که مورد سفارش قرآن است. بنابراین، در چنین جامعه‌ای، همه حقوق یکدیگر را رعایت می‌کنند، حقوق همسایگان را رعایت می‌کنند و در نتیجه جامعه آرام است.
	وحدت	M27: اُنس با قرآن، اختلاف و تفرقه را در جامعه و تجسس در امور دیگران را کاهش میدهد.

کد گزینشی	کدمحوری	کدباز
جامعه قرآنی	سعادت جامعه	M17: اُنس با قرآن سعادت جامعه را در پی دارد M10: انسانی که با قرآن اُنس داشته باشد هم خودش از ناپاکی دور میشود و هم هر شخصی که با او همنشین باشد، تحت تأثیر خوبیهای او قرار میگیرد و از ناپاکی دور میشود. کلاً انسانی که اهل اُنس با قرآن است؛ نشست و برخاست با این فرد مثل این می ماند که یک دژ، یک نگهبان، یک خضر همراهت هست؛ البته شاید این یک احساس شخصی باشد، پس چنین فردی هر جا برود اثر خوب می گذارد، کلامش هم راهگشاست، هم باعث اُنس و دوستی جمع میشود و آرامش به مجلس می آورد، هم باعث ترغیب دیگران و نزدیک شدن بقیه افراد به قرآن و اماکن مذهبی می شود و همچنین باعث موفقیت خودش و دیگران خواهد شد. به علاوه، مثل نوری است که هر جا می رود روشنایی با خودش می برد.
فرهنگ قرآنی	اخلاق مداری	M1: همه زندگی انسان از فرهنگ نشأت می گیرد و اگر فرهنگ قرآنی باشد؛ افراد آن جامعه نیز به این علت قرآنی، مؤدب با اخلاق و منظم هستند.
	خلاقیت فرهنگی	M1: میتوانند از نظر فرهنگی طرح و ایده خوب بدهند و هم می توانند مجری های خوب و اثرگذاری باشند
	رشد فرهنگی	M12: اُنس با قرآن کریم، باعث رشد فرهنگی و از بین رفتن انحطاط فرهنگی میشود.

با توجه به نتایج مصاحبه، آثار اُنس با قرآن کریم شامل کدهای گزینش به تعداد ۸ مورد که عبارتند از: ساحت معنوی در بعد فردی، ساحت شناختی- رفتاری در بعد فردی، خانواده قرآنی، نظام آموزشی قرآنی، اقتصاد قرآنی، سیاست قرآنی، جامعه قرآنی و فرهنگ قرآنی است. در این میان، ساحت معنوی در بعد فردی، دارای ۶ کد محوری و ساحت شناختی- رفتاری در بعد فردی، دارای ۱۶ کد محوری است که در مجموع شامل ۲۲ کد محوری است که نسبت به سایر موارد بیشتر است. اما در بعد خانواده قرآنی ۴ کد محوری، در بعد نظام آموزشی قرآنی ۵ کد محوری؛ در بعد اقتصاد قرآنی ۵ کد محوری، در سیاست قرآنی ۳ کد محوری، در فرهنگ قرآنی ۳ کد محوری و جامعه قرآنی ۱۰ کد محوری استخراج شده است. در نمودار ۱-۱۰، خلاصه نتایج ترسیم شده است.

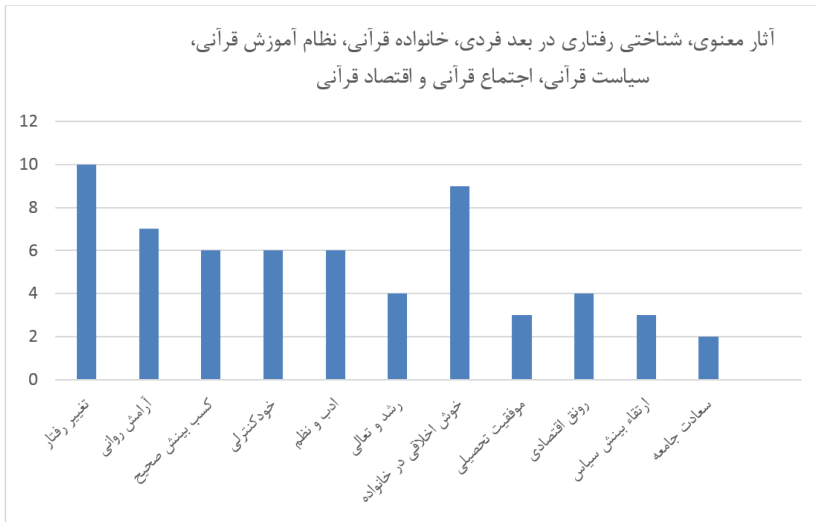

۱-۱- نمودار آثار اُنس با قرآن

۲-۱- نمودار ستونی آثار اُنس با قرآن

با توجه به نمودار ۲-۱- بیشترین آثار اُنس با قرآن کریم در ساحت معنوی و ساحت شناختی - رفتاری در بعد فردی است، با فراوانی ۷۰؛ که ۱۸ مورد مربوط به ساحت معنوی و ۵۲ مورد مربوط به ساحت شناختی رفتاری است. در بعد خانواده قرآنی با فراوانی ۱۶، نظام آموزش قرآنی با فراوانی ۹، اقتصادی با فراوانی ۱۴، سیاست قرآنی با فراوانی ۵، جامعه قرآنی با فراوانی ۱۳، فرهنگ قرآنی با فراوانی ۳ است.

۳-۱- نمودار ستونی آثار اُنس با قرآن

با توجه به نمودار ۳-۱- بیشترین آثار تربیتی اُنس با قرآن کریم در ارتباط با ساحت معنوی در بعد فردی، شامل آرامش روانی با فراوانی ۷ و رشد و تعالی با فراوانی ۴ است؛ اما بیشترین آثار تربیتی اُنس با قرآن کریم در ساحت شناختی- رفتاری در بعد فردی است که شامل تغییر رفتار با فراوانی ۱۰، خودکنترلی با فراوانی ۶ و ادب و نظم با فراوانی ۶؛ در بعد خانواده قرآنی، خوش اخلاقی در خانواده با فراوانی ۹؛ در بعد نظام آموزشی قرآنی، موفقیت تحصیلی با فراوانی ۳؛ در بعد اقتصاد قرآنی، رونق اقتصادی با فراوانی ۴، در بعد سیاست قرآنی، ارتقاء بینش سیاسی با فراوانی ۳، و در بعد جامعه قرآنی، سعادت جامعه با فراوانی ۲ است.

داده‌های ارائه‌شده بیانگر ارتباطات نظری و کاربردی میان آثار فردی، خانوادگی، آموزشی، اجتماعی و سیاسی و اقتصادی است. زیرا آثار اُنس با قرآن کریم نشان‌دهنده تأثیر اُنس با قرآن کریم بر جنبه‌های مختلف زندگی است که از نظر نظری، بر اساس آموزه‌های قرآنی، انسان موجودی چندبعدی است و اُنس با قرآن می‌تواند در تمام این ابعاد تأثیرگذار باشد. همچنین بر اساس مصاحبه‌های انجام شده، اُنس با قرآن کریم منجر به آگاهی از فرامین و دستورات الهی، کسب بینش و نگرش صحیح قرآنی در ابعاد مختلف فردی، خانوادگی و ... میشود، و به تبع آن، منجر به کسب باورهای الهی و قرآنی و در نهایت باعث تغییر رفتار در ساحت‌های مختلف وجودی انسان می‌شود. این امر نشان‌دهنده یک چرخه تربیتی است که از آگاهی آغاز شده، منجر به تغییر نگرش و تغییر باورها شده، و در نهایت در اعمال و رفتار فرد در ابعاد فردی، خانوادگی و سایر ابعاد وجودی انسان تجلی پیدا میکند.

به علاوه، بر اساس مصاحبه‌های انجام شده، بین آثار فردی نیز ارتباطی منطقی وجود دارد؛ زیرا جوانی که اُنس با قرآن است نسبت به قرآن کریم آگاهی و معرفت پیدا میکند؛ این معرفت

تبدیل به این بینش و باور میشود که خداوند بهترینها را برایش رقم میزند و همزمان با آن، راضی به مقدرات الهی است و از ارتباط با قرآن و خداوند احساس نشاط معنوی و دنیوی میکند؛ این بینش و باورها، باعث شکلگیری آرامش روانی، انجام واجبات، دوری از گناه، رشد و تعالی و ... در او میشود. این امر نیز نشان‌دهنده یک سیر منطقی در بعد فردی است. اما تغییر و تحول در بعد فردی میتواند منجر به تعاملات مناسب و خوش اخلاقی فرد در بعد خانوادگی شود؛ که این امر میتواند بستری برای ایجاد خانواده موفق، استحکام خانوادگی و تربیت نسلی پاک باشد. به طور کلی آثار اُنس با قرآن کریم مثل یک سیستم به هم پیوسته است که از تغییر و تحول در آگاهی، بینش و باور در فرد آغاز شده و به بهبود تعاملات خانوادگی و تربیت بهتر نسل آینده میشود، و به تبع آن می‌تواند منجر به تغییر و تحول در سایر ابعاد اجتماعی شود.

۶- بحث و نتیجه‌گیری

در بررسی آثار اُنس با قرآن کریم، از دیدگاه طلاب حوزه علمیه خواهران، ۸ کد گزینشی استخراج شد که عبارتند از: ساحت معنوی در بعد فردی، ساحت شناختی-رفتاری در بعد فردی، خانواده قرآنی، نظام آموزشی قرآنی، اقتصاد قرآنی، سیاست قرآنی، جامعه قرآنی و فرهنگ قرآنی. در این میان در ساحت معنوی، از تحلیل مصاحبه‌ها ۶ کد محوری استخراج شد که بیشترین فراوانی آنها مربوط به آرامش روانی با فراوانی ۷ و رشد و تعالی با فراوانی ۴ است؛ همچنین در ساحت شناختی-رفتاری، ۱۶ کد محوری استخراج شد، که بیشترین فراوانی آنها مربوط به تغییر رفتار با فراوانی ۱۰، خودکنترلی با فراوانی ۶ و ادب و نظم با فراوانی ۶ است. برخی از این نتایج با پژوهشهای صادقی (۱۴۰۳)، احمدحسین (۱۴۰۰)؛ سادات‌طاهری (۱۴۰۱)، شاهند، قنبرپور و سودی (۱۴۰۱)، همخوانی دارد. در این پژوهشها بر رشد معنوی، ازدیاد ایمان و ترک گناه تأکید شده است. مؤلفه آرامش روانی با پژوهشهای صادقی (۱۴۰۳)، سادات‌طاهری (۱۴۰۱)، احمدحسین (۱۴۰۰)، عارفیان، کجباف (۱۴۰۰)، حمای ابرندآبادی و همکاران (۱۳۹۹)، حیدری و شهبازی (۱۳۹۴)، (Moulaei & et al, 2023)، همخوانی دارد، در این پژوهش‌ها نیز بر نقش قرآن در آرامش روانی و دوری اضطراب و افسردگی تأکید شده است.

در ارتباط با کد گزینشی، خانواده قرآنی، ۴ کد محوری که عبارتند از: خوش اخلاقی در خانواده، خانواده موفق، تربیت نسلی پاک و استحکام خانواده استخراج شد. در این میان، بیشترین فراوانی مربوط به خوش اخلاقی در خانواده با فراوانی ۹ است، از میان این نتایج، تربیت نسلی پاک، با نتایج پژوهشهای محمدی‌بقرآباد (۱۳۹۹)، رضوی و جبرئیلی‌جلودار (۱۴۰۰)، همخوانی دارد. در این پژوهشها بر تربیت نسل سالم و صالح، الگو و اسوه بودن در خانواده تأکید شده است.

برای کد گزینشی نظام آموزشی قرآنی، ۵ کد محوری که عبارتند از: پرسشگری، جهتدهی فرهنگی، موفقیت تحصیلی، واقع‌گرایی و اکتشاف‌گرایی، استخراج شد. در این میان، بیشترین فراوانی مربوط به موفقیت تحصیلی، با فراوانی ۴ است. از میان این نتایج، موفقیت تحصیلی با پژوهشهای گیمیل (۲۰۲۱)، (Che Wan Mohd Rozali & et al, 2022) و (Hasim & et al, 2023)، همخوانی

دارد. در این پژوهشها بر نقش اُنس با قرآن بر تقویت حافظه، توسعه تواناییهای فکری، افزایش ضریب هوشی و عملکرد تحصیلی مثبت تأکید شده است.

در ارتباط با کد گزینشی اقتصاد قرآنی، ۶ کدمحوری که عبارتند از: پیشگیری از مشکلات اقتصادی، عدالت اقتصادی، رونق اقتصادی، سبک زندگی اقتصادی، ارائه طرحهای اقتصادی و قناعت استخراج شد. در این میان، بیشترین فراوانی مربوط رونق اقتصادی با فراوانی ۴ و قناعت با فراوانی ۴ است. از میان این نتایج، رونق اقتصادی و ارائه طرحهای اقتصادی با پژوهشهای خادمی (۱۳۸۹) و (Gameel ۲۰۲۱)، همخوانی دارد. در این پژوهشها، بر الگوی صحیح مصرف، سختکوشی برای ارتقاء سطح زندگی و نوآوری و خلاقیت برای دستیابی به پیشرفت اقتصادی تأکید شده است.

برای کدگزینشی سیاست قرآنی، ۳ کدمحوری که عبارتند از: رفتار مناسب، رعایت حقالناس و ارتقاء بینش سیاسی استخراج شد. در این میان، بیشترین فراوانی مربوط به ارتقای بینش سیاسی با فراوانی ۳ است. از میان این نتایج، رعایت حقالناس به نوعی با نتیجه پژوهش سادات طاهری (۱۴۰۱)، همخوانی دارد. در این پژوهش ایجاد امید و ظلمستیزی تأکید شده است.

در ارتباط با کد گزینشی جامعه قرآنی، ۱۰ کد محوری که عبارتند از: راهنمایی و مشاوره، ارتقاء جامعه، امر به معروف و نهی از منکر، عدالت اجتماعی، حل آسیبهای اجتماعی، کار گروهی، عمل به وظیفه، اجرای فرامین الهی، وحدت و سعادت جامعه استخراج شد. در این میان، بیشترین فراوانی مربوط به راهنمایی و مشاوره، امر به معروف و نهی از منکر، و سعادت جامعه با فراوانی ۲ است. از میان این نتایج عمل به وظیفه و وحدت با نتیجه پژوهشهای سادات طاهری (۱۴۰۱) و (Gameel ۲۰۲۱)، همخوانی دارد. در این پژوهشها بر مسئولیت‌پذیری، تعامل نیکو، همبستگی و انسجام جامعه، از بین بردن اختلاف در میان گروه‌های اجتماعی تأکید شده است.

برای کد گزینشی فرهنگ قرآنی، ۳ کد محوری استخراج شد که عبارتند از: اخلاقمنداری، خلاقیت فرهنگی و رشد فرهنگی. از میان این نتایج صرفاً رشد فرهنگی با نتیجه پژوهشهای بنام، امینی (۱۳۹۶) و قرایی و همکاران (۱۴۰۱) همخوانی دارد. در این پژوهشها بر جلوگیری از روی آوردن به فرهنگ بیگانه و برکاهش میزان بروز رفتارهای پرخطر تأکید شده است.

منابع

قرآن کریم

- احمد، حسین. (۱۴۰۰). بررسی شیوه‌های ترویج قرآن در میان نوجوانان و جوانان (پایان‌نامه کارشناسی ارشد). جامعه المصطفی العالمیه، مجتمع آموزش عالی امام خمینی^(ع)، مدرسه عالی قرآن و حدیث.
- امام خمینی، روح‌الله. (۱۳۸۷). تهذیب نفس و سیر و سلوک از دیدگاه امام خمینی^(ع). تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی^(ع).
- امام خمینی، روح‌الله. (۱۳۸۷). صحیفه امام (جلدهای ۱۰ و ۱۴). تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی^(ع).
- باقری، خسرو. (۱۳۹۷). نگاهی دوباره به تربیت اسلامی (جلد ۱). تهران: انتشارات مدرسه.
- بنام، خدیجه؛ و امینی، نوروز. (۱۳۹۶). مفهوم اُنس با قرآن و آثار آن در سبک زندگی اسلامی. احسن‌الحديث، ۲(۳)، ۱۰۷-۱۲۰.
- حمامی‌ایرندآبادی، آرزو، قربانی، راهب، مهدوی‌نژاد، غلامحسین، و میلادی‌گرگی، حسین. (۱۳۹۹). اثر گوش دادن به تلاوت قرآن بر میزان اضطراب امتحان دانشجویان. نشریه کومش، ۲۲(۳)، ۴۷۷-۴۸۲.
- حیدری، محمد، و شهبازی، سارا. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر آوای قرآن بر میزان اضطراب امتحان در دانشجویان پرستاری و فوریت‌های پزشکی. گام‌های توسعه در آموزش پزشکی، ۱۲(۱)، ۵۶-۶۳.
- خادمی، علی. (۱۳۸۹). رابطه میزان اُنس با قرآن کریم و الگوی مصرف در میان کارکنان سازمان‌های دولتی شهرستان ارومیه. روان‌شناسی دین، ۳(۲)، ۱۰۳-۱۱۸.
- دهخدا، علی‌اکبر. (۱۳۷۷). لغت‌نامه دهخدا (جلدهای ۱ و ۳). تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- راغب‌اصفهانی، حسین بن محمد. (۱۳۷۴). ترجمه و تحقیق مفردات الفاظ قرآن (جلد ۱). تهران: انتشارات مرتضوی.
- رضوی، سید مجتبی، و جبرئیلی‌جلودار، عبدالله. (۱۴۰۰). تأثیرات فردی و اجتماعی حفظ قرآن در تمدن اسلامی با تأکید بر بیانیه گام دوم انقلاب. دوفصلنامه علمی مطالعات قرآن، ۹(۱۷)، ۳۶-۶۳.
- سادات‌طاهری، زینب. (۱۴۰۱). اُنس با قرآن و آثار آن با تأکید بر اصلاح سبک زندگی (پایان‌نامه کارشناسی ارشد). دانشگاه تهران، دانشکده الهیات و معارف اسلامی.
- سعدی‌پور (بیابانگرد)، اسماعیل. (۱۳۹۵). روش تحقیق در روان‌شناسی و علوم تربیتی (جلد ۲). تهران: نشر دوران.
- شاهنده، آمنه، قنبرپور، معصومه، و سودی، حورا. (۱۴۰۱). تأثیر اُنس با قرآن بر سازگاری اجتماعی با میانجی‌گری هوش معنوی در دانشجویان دانشکده علوم قرآنی خوی. پژوهش در دین و سلامت، ۸(۳)، ۸۰-۹۴.
- صادقی، غلام‌نبی. (۱۴۰۳). الگوی تلاوت تأثیرگذار از منظر قرآن و روایات با تأکید بر اندیشه‌های امام خامنه‌ای (پایان‌نامه کارشناسی ارشد). جامعه المصطفی العالمیه، مجتمع آموزش عالی امام خمینی^(ع)، مدرسه عالی قرآن و حدیث.
- صادقی، مرتضی. (۱۳۹۵). جایگاه اُنس با قرآن کریم در زندگی به سبک اسلامی (پایان‌نامه کارشناسی

- ارشد). دانشگاه پیام نور استان تهران، دانشکده ادبیات و علوم انسانی.
- طباطبایی، محمدحسین. (۱۳۷۴). تفسیر المیزان (جلد ۲۰، ترجمه محمدباقر موسوی همدانی). قم: انتشارات اسلامی.
 - عارفیان، محسن، و کجباف، محمدباقر. (۱۴۰۰). بررسی تأثیر حفظ قرآن بر سلامت روانی، کیفیت زندگی و عاطفه مثبت و منفی. اسلام و سلامت، ۶(۱)، ۷۰-۷۰.
 - عاشوری، اعظم. (۱۳۸۴). درآمدی بر اُنس با قرآن. قم: مرکز پژوهش‌های اسلامی صدا و سیما.
 - عمید، حسن. (۱۳۸۹). فرهنگ فارسی. تهران: انتشارات رشد.
 - فاضلی‌دهکردی، مهدی، و رضوان‌خواه، سلمان. (۱۳۸۹). بررسی ذکر و یاد خدا به عنوان یکی از شاخصه‌های اُنس با قرآن و تأثیر آن در تربیت اخلاقی. مطالعات قرآن و حدیث، ۱۴(۱)، ۱۲۹-۱۵۷.
 - قرایی، حجت‌الله؛ حسینی‌آهنگری، سیدعابدین؛ جهانیان، راضیه؛ ابراهیم‌اوغلی، رضا، و غلامی، امیرحسین. (۱۴۰۱). بررسی ارتباط بین اُنس با قرآن و میزان بروز رفتارهای پرخطر در دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی همدان و تبریز. سبک زندگی اسلامی با محوریت سلامت، ۶(۴)، ۱۲۸-۱۳۷.
 - قرشی‌بنایی، علی‌اکبر. (۱۴۱۲ ق). قاموس قرآن (جلد ۵). تهران: دارالکتب الاسلامیه.
 - کاوسی‌خامنه، روشنک، پورعزت، علی‌اصغر، و عباسی، طیبه. (۱۳۹۶). شناسایی و تدوین ویژگی‌های مناسب برای احراز شایستگی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری. مدیریت دولتی، ۱۹(۱)، ۳۵-۶۰.
 - محمدی‌بقرآباد، شهلا. (۱۳۹۹). پیامدهای حفظ قرآن کریم در خانواده و آثار و برکات آن در زندگی افراد (پایان‌نامه کارشناسی ارشد). دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل، دانشکده علوم انسانی.
 - معین، محمد. (۱۳۸۶). فرهنگ فارسی (جلد ۱). تهران: انتشارات ادنا.
 - مکارم‌شیرازی، ناصر. (۱۳۷۴). تفسیر نمونه (جلد ۲۲). تهران: دارالکتب الاسلامیه.
 - موسوی‌نیا، سید مهدی، و جلیلیان، سعید. (۱۴۰۰). بررسی کیفیت اُنس با قرآن در تحقق جامعه قرآنی تمدن‌ساز از نگاه مقام معظم رهبری. پژوهش‌های گفتمان تمدنی انقلاب اسلامی، ۱(۱)، ۱۹۲-۲۱۲.
 - نقیب‌زاده‌جلالی، فاخته‌سادات. (۱۳۹۹). آثار محبت خداوند به انسان از منظر قرآن کریم (پایان‌نامه کارشناسی ارشد). دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده هیات و معارف اسلامی.
 - Babamohamadi, H., Sotodehasl, N., Koenig, H. G., Jahani, C. & Ghorbani, R. (2015). The Effect of Holy Qur'an Recitation on Anxiety in Hemodialysis Patients: A Randomized Clinical Trial. J Relig Health. 54:1921-1930
 - Che Wan Mohd Rozali, W.N.A., Ishak, I., Mat Ludin, A.F Ibrahim, F.W., Abd Warif, N.M. & Che Roos, N.A. (2022) The Impact of Listening to, Reciting, or Memorizing the Quran on Physical and Mental Health of Muslims: Evidence From Systematic Review. Int J Public Health, V67: (Article 1604998): 1- 10.
 - Gameel, M. A. S. A. A. (2021). The reciting, studying and listening to the Holy Qur'an as an

Approach to face the social, political and economic problems of the individual and the group; A descriptive analytic study. 163-108 : (4)3. مجلة الصدى الدراسات القانونية والسياسية.

- Ghiasi, A. & Keramat, A. (2018). The effect of listening to Holy Quran recitation on anxiety: A systematic review. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research*, 23 (6): 411- 420
- Hasim, R., Samaeng, A., Dahlan, A. & Samaeng, R. (2023) Scoping Review on the Benefits of Reciting, Listening and Memorising the Quran. 11th ASIAN Conference on Environment-Behaviour Studies. Primula Beach Hotel, Kuala Terengganu, Malaysia, E-BPJ, 8(25):.37- 43.
- Khan, N., Ahmad, N., Beg, A.H., Fakheraldin, M.A.I., Abd Alla, A. & Nubli, M. (2010). Mental and Spiritual Relaxation by Recitation of the Holy Quran. Second International Conference on Computer Research and Development, pp.863- 867.
- Moulaei, K., Haghdoost, A.A., Bahaadinbeigy, K. & Dinari, F. (2023). the effect of the holy Quran recitation and listening on anxiety, stress, and depression: A scoping review on outcomes. *Health Science Reports*. 6(12): 1- 16.
- Ranjbaran, F. & Abdekhoda, M. (2022). The Holy Quran and treatment of mental and physical diseases. *Pastoral Psychology*. V. 71:pp.423-435.
- Riviaty, N. & Indra, B. (2024). Reading Holy Quran Associated With Better Cognitive Function in Older Adults: A Systematic Review. *Gerontology & Geriatric Medicine*, Volume 10: 1 -10
- Slamet, Sri. (2019). the efect of memorizing Quran on the children cognitive intelligence. *Humanities & Social Sciences Reviews*. 7(3): 571- 575.
- Suciati, S. (2015) The impact of prenatal education through stimulating Quran's recitation on child's growth. *Qudus International Journal of Islamic Studies*, 3(2): 129- 147.

